

Eğitim Siyasetinin Yapılandırılması Formülasyonunda Karar Verme (Decision- Making) Modelleri

Erdoğan Ergin

MEB Eğitim Yöneticisi

erdoganerginn@gmail.com, ORCID:0000-0002-3272-0737

Alev Sinoğlu

MEB Eğitim Yöneticisi

alev1103@hotmail.com, ORCID:0009-0001-1782-807X

Haydar Akbaş

MEB Eğitim Yöneticisi

haydarakbass@gmail.com, ORCID:0009-0009-7590-5780

Özet

Eğitim politikası yapmada karar süreci bir eğitimle ilgili bir problemin gündeme gelmesiyle başlar ki bu çoğunlukla yasama sürecine doğru atılan ilk adımdır. Bu bakımdan karar verme sürecinde, politika gündemine giren önerilerin nasıl hayata kavuşturulacağı ve hangi stratejilerle uygulanabileceği üzerinde durulmaktadır. Yine politika analizi bölümünden elde edilen nitelikli bilgiler karar verme mekanizmalarını doğrudan etkileyebilir. Fakat politika gündemine girecek politika alternatifine karar verilebilmesi kültürel, sosyal, ekonomik ve toplumun diğer dinamiklerinden eklenerek karar verilmektedir. Karar verme işlevinin realize edilebilmesi için temelde birkaç farklı yaklaşım ve model vardır. Bunlardan birincisi rasyonel model, diğeri arttırımcı model ve son olarak dabu ikisi arasında bir uzlaşma sağlayan karma modellerdir. Bu çerçeve bütününde eğitim politikası sürecinde formüle etme aşaması

sonucu her zaman için bir kanun veya kurallar bütünü oluşmayabilir. Bazı durumlarda kanun yapıcılar ve karar vericiler formüle edilen hususları uygun görmeyebilirler. Formüle edilen herhangi bir husus zamana yayılarak bekletilebilmekte ve farklı durumlardan dolayı askıya alınabilmektedir. Bundan dolayı herhangi bir problemin çözümüne yönelik formüle edilen çözüm yolları problemin tam olarak çözüldüğü anlamına gelmemektedir. Genel yönetsel irade bazı durumlarda çok etkin bir şekilde formüle edilen problemleri farklı ve işlevsiz sebeplerden dolayı uygun görmeyebilmektedir. Bu da problemin çok önemli olması ve değişik gruplarca çok önemsenmesi durumlarında bile zamanla gündemden düşebileceğinin bir göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Siyaseti, Yapılandırma Formülasyonu, Karar Verme Modelleri

Decision-Making Models in the Formulation of the Structuring of Education Policy

Abstract

The decision-making process in education policy making begins with the raising of an education-related problem, which is often the first step towards the legislative process. In this regard, the decision-making process focuses on how the proposals included in the policy agenda will be implemented and with what strategies they can be implemented. Again, qualified information obtained from the policy analysis department can directly affect decision-making mechanisms. However, it is decided by adding cultural, social, economic and other dynamics of society in order to decide on the policy alternative that will be included in the policy agenda. There are basically several different approaches and models for the realization of the decision-making function. The first of these is the rational model, the other is the Deconstructive model, and finally the mixed models that provide a compromise between these two. As a result of the formulation phase in the education policy process within this framework, a set of laws or rules may not always be formed. In some cases, legislators and decision makers may not consider the formulated considerations appropriate. Any formulated issue can be delayed by spreading over time and can be suspended due to different situations. Therefore, the solutions formulated for the solution of any problem do not mean that the problem has been completely solved. In some cases, the general managerial will may not consider problems that are formulated very effectively appropriate for different and dysfunctional reasons. This is an indication that even if the problem is very important and is very important by different groups, it may fall off the agenda over time.

Key Words: Education Policy, Structuring Formulation, Decision-Making Models

Giriş

Eğitim politikası sürecinde formüle etme aşaması sonucu her zaman için bir kanun veya kurallar bütünü oluşmayabilir. Bazı durumlarda kanun yapıcılar ve karar vericiler formüle edilen hususları uygun görmeyebilirler.

Eğitim Siyahasının Yapılandırılması Formülasyonunda Karar Verme (Decision-Making) Modelleri

Formüle edilen herhangi bir husus zamana yayılarak bekletilebilmekte ve farklı durumlardan dolayı askıya alınabilmektedir. Bundan dolayı herhangi bir problemin çözüme yönelik formüle edilen çözümler yolu problemin tam olarak çözüldüğü anlamına gelmemektedir.

Genel yönetimsel irade bazı durumlarda çok etkin bir şekilde formüle edilen problemleri farklı ve işlevsiz sebeplerden dolayı uygun görmeyebilmektedir. Bu da problemin çok önemli olması ve değişik gruplarca çok önemsenmesi durumlarında bile zamanla gündemden düşebileceğinin bir göstergesidir (Kaptı, 2011, s. 32).

Kanunlaştırma, eğitim politikasında problemin ortaya çıkışıyla başlayan süreç, problemin gerekli önemi anlaşılıp gündeme gelmesi ve sonrasında uygun çözümler yolunun formüle edilmesi aşaması takip etmektedir. Bu aşamadan sonra formüle edilen politika taslağının resmîyet kazanması ve kanunlaştırılması süreci gelmektedir (Kaptı, 2011, s. 32).

Kamu politikasının uygulamaya geçilmesi için gerekli yasal düzenleme yapılmadan önce bürokrasi ve parlamento tarafından sorunla ilgili politika seçenekleri tartışılır, birçok politika hedefleri geliştirilip saptanır. Bu noktada ilgili politikayı uygulayacak kamu kurumları bürokratları ilgili politika seçeneklerini ve önerilerini hükümete ve daha sonrada meclise aktarırlar (Çevik & Demirci, 2012, s. 58).

Demokratik haklar çerçevesinde değişik çıkar gruplarının bu aşamaya etki etmeleri söz konusudur. Ayrıca bu aşamada farklı siyasi grupların da birbirleriyle çatışmaları söz konusudur. Ama sonuçta tüm bu karşıt fikirler demokratik bir ortamın gereği olarak ortaya çıkmaktadır.

Fakat genel eğilim olarak politikacılar, kanunlaştırma safhasında kendi çıkarlarını gözetererek anlam odaklı hareket ettikleri, sonuç odaklı hareket tarzından uzak oldukları bilinmektedir (Dye'dan aktaran Akgül ve Kaptı 2010).

Kanunlaştırma süreci sadece yasama organı tarafından yapılan işlemlerden ibaret değildir. Bunun yanında yürütme ve diğer idari birimler tarafından oluşturulan yönetmelik, tüzük, genelge, yönerge ve yönetim kurulu kararları vb. gibi uygulanması öngörülen her türlü işlemler, eğitim politikasının sahasına giren hususlar olarak değerlendirilebilir (Kaptı, 2011, s. 33).

Ancak politika oluşturma çabaları her zaman bir yasanın çıkarılmasıyla sonuçlanmaz. Başka bir deyişle yönetimler her zaman yasanın meclisten çıkarılmasını başaramaz veya çıkarılmasını istemezler. Böylece o sorun konusunda sessiz kalmayı tercih ederler. Aslında bu da bir politikadır.

Ancak olumsuz anlamda hareketsiz kalarak soruna karşı ilgi göstermemedir.

Teknik bir süreç olan hükümetten ve parlamentodan ilgili düzenlemelerin geçirilmesi, kamu politikaları sürecinde önemli bir parçayı oluşturur. Çünkü bir kamu politikasının başarısının niteliğinin ve kalitesinin ölçülmesi, en başta politikanın formüle edilmesi sırasında saptanan hedeflerin ve amaçların netliği, açıklığı ve somut oluşuna göre başarılabilir (Çevik & Demirci, 2012, s. 59).

EĞİTİM POLİTİKASININ YAPILANDIRILMASI FORMÜLASYONUNDA

KARAR VERME

(DECİSİON-MAKİNG) MODELLERİ

Eğitim politikası yapmada karar süreci bir eğitimle ilgili bir problemin gündeme gelmesiyle başlar ki bu çoğunlukla yasama sürecine doğru atılan ilk adımdır (Birkland, 2001, s. 208).

Bu bakımdan karar verme sürecinde, politika gündemine giren önerilerin nasıl hayata kavuşturulacağı ve hangi stratejilerle uygulanabileceği üzerinde durulmaktadır. Yine politika analizi bölümünden elde edilen nitelikli bilgiler karar verme mekanizmalarını doğrudan etkileyebilir. Fakat politika gündemine girecek politika alternatifine karar verilebilmesi kültürel, sosyal, ekonomik ve toplumun diğer dinamiklerinden eklenerek karar verilmektedir.

Karar verme işlevinin realize edilebilmesi için temelde birkaç farklı yaklaşım ve model vardır. Bunlardan birincisi rasyonel model, diğeri ilaveci (arttırımcı) model ve son olarak da bu ikisi arasında bir uzlaşma sağlayan karma modellerdir (Çevik & Demirci, 2012).

1.Rasyonel Karar Verme Modeli

Herbert Simon (1977) tarafından geliştirilmiştir. Simon'a göre, bir yönetim teorisi uygulama, hareket, süreç ve işlemleri kadar karar verme süreç ve işlemleriyle de ilgilenmek zorundadır (Aktaran Çevik & Demirci, 2012, s. 90).

Eğitim Siyahasının Yapılandırılması Formülasyonunda Karar Verme (Decision-Making) Modelleri

Rasyonel karar verme modelindeki temel yaklaşım teklif edilen politikadan maksimum fayda elde etmeyi amaçlar. Bu temelde karar vermeyi mevcut alternatiflerin içerisinde yapılan bir seçim olarak görür. Alternatifler ise bir organizasyonda hedeflerin ve amaçların başarılmasını sonuç verebilecek seçenekler olarak geliştirilir (Hill, 1997, s. 99). Özellikle karar vermeyi kolaylaştıran bir yaklaşım tarzı olarak bilinir.

Rasyonel karar verme modelinde takip edilmesi gereken belirli adımlar vardır. Bun adımları aşağıdaki şekilde maddeler halinde sıralayabiliriz (Leach'den aktaran Çevik ve Demirci, 2012, s. 90):

1. Belli bir eğitim politikası tespit edilir (gereksinimlerin ve sorunların saptanması).
2. Hedefler ve amaçlar önem sırasına göre belirlenir ve sıralanır.
3. Alternatif politika seçenekleri saptanır ve incelenir.
4. Alternatif politika seçenekleri maliyet/kar açısından değerlendirilir.
5. Geliştirilen politika alternatifleri birbirleri ile karşılaştırılarak en uygun olanı seçilir.
6. Alternatifler içerisinde seçilen politika uygulanır.
7. Uygulanan politikanın sonucu izlenir ve geri bildirimler alınır.
8. Geri bildirim sonuçları sürekli olarak izlenir.

Rasyonel karar verme yaklaşımına bazı yazarlar, özellikle Linbolm (1964) tarafından eleştiriler yapılmıştır. Öyle ki, rasyonel modelde bütün adımlar kolaylıkla atılamayabilir. Her bir adımın gerçekleştirilmesinde birtakım sınırlılıklar da ortaya çıkmaktadır.

Örneğin, alternatif politikaların kâr/zarar hesaplarının tam olarak birbirinden ayırt edecek şekilde belirlenmesi mümkün olmayabilir. Politika sürecindeki pay sahiplerinin gerçekleştirilmeyecek istekleri ve beklentileri rasyonel modelin aşamalarını tam olarak uygulayabilmeyi zorlaştırmaktadır (Aktaran Çevik & Demirci, 2012, s. 91).

Rasyonel karar verme modeli hakkında birçok eleştiri yapılabilir. Normatif model olarak görülen rasyonel modelde kararların nasıl alınacağı ayrıntılı ve sıralı adımlar halinde belirtilir. Fakat sınırlı

ve doğruluğundan endişe edilen bilgiler ile rasyonel modelin tam olarak işletilebilmesi zordur. Bütün eleştirilere rağmen, doğruluk derecesi yüksek ve üzerinde çalışılan problemin aydınlatılmasına uygun verilere ulaşıldığında rasyonel model ile daha iyi kararlar alınabilir (Birkland, 2001, s. 211).

Diğer taraftan politika analizinde teklif edilen modeller tek başına etkin ve yetkin olmayabilir. Aynı politika analizi içinfarklı modeller birlikte kullanılabilir, hatta bazı durumlarda gerekebilir.

2.Arttırmacı Karar Verme Modeli

Rasyonel model hakkında öne sürülen eleştiriler zamanla arttırmacı modelin geliştirilmesine neden olmuştur. Bu modele göre, kamu sorunlarına her seferinde yeni politikalar teklif etmek yerine yürütülen kamu politikalarına ilave düzenlemeler getirmekle süreklilik sağlanabileceği savunulmaktadır.

Böylece bu yaklaşıma göre, karar verme sadece sınırdaki marjinal değişiklikleri düşünmeyi gerektirmektedir. Bir problem, karar verici tarafından daha önceki tarihlerden gelen ve halen devam eden bir problem şeklinde yeniden tanımlanır. Karar verici, yeni bir ideal amaç yerine halen yürürlükte olan politikalarla işe başlar.

İlaveci yaklaşım, amaçlar ve araçlar arasında sürekli ve karşılıklı bir ilişkiyi oluşturmaya çalışır, fakat geleneksel rasyonel modelin gördüğü gibi araçları sonuçlara göre ayarlanmış olarak görmez (Çevik & Demirci, 2012, s. 93).

Linbolm (1959) politika yapma sürecinde gerçek anlamda bir rasyonel aktörün oluşturulamayacağını ve hatta oluşturmak istenmeyeceğini ayrıca vurgulamaktadır. Bubakımdan rasyonel kriterlere göre en iyi olmaksızın, kabul edilebilir düzeyde ama mevcut probleme çözüm niteliğindeki marjinal değişikliklerin teklif edilebilmesiyle inkrementalist (arttırmacı) modelin karar verme mekanizmalarında daha etkili olabileceğideğerlendirilmelidir (Cooper vd'den aktaran Çevik ve Demirci, 2012, s. 93).

İnkrementalistyaklaşımın birçok avantajından bahsedilebilir. Bunlardan bazılarını şöyle sıralamak mümkündür (Cooper vd'den aktaran Çevik ve Demirci, 2012, s. 98):

1. İlk olarak politika alternatiflerinin seçiminin yapılması.
2. Politika alternatiflerinin seçiminin problemlili olduğu durumlarla başa çıkma stratejileri oluşturmak.
3. Politika alternatiflerinin seçiminin problemlili olduğu durumlarla yeni ve büyük adımlar atmak yerine küçük politika adımları atmak politika sürecinin daha rahat takip edilebilir olmasını sağlayabilir.
4. Politikaların muhtemel olumsuz sonuçları daha az insana ya da organizasyonlara zarar verebilir.

İnkrementalist yaklaşımda hedef veya amaçların seçimi ve bunların birleştirilmesi için gerekli deneysel hareket analizi, birbirinden ayrı olmak yerine tam tersi iç içe geçmiştir. Hâlbuki rasyonel yaklaşımda, hedefler ve amaçlar ayrı ayrı ele alınıp incelenebilmektedir.

Bu yaklaşım sayesinde karar verici sorunla uğraşırken alternatiflerin hepsini değil sadece bazılarını düşünmektedir. Bu alternatifler sadece ilaveler bağlamında (marjinal ekler) var olan politikalardan farklılaşmaktadır. Her alternatif için sınırlı sayıda “önemli” sonuçlar değerlendirilmektedir.

İnkrementalist yaklaşımda bir sorunun çözümü için tek bir karar veya doğru yoktur. Bu modele göre iyi bir karar verilirken birçok farklı kamu politikası analistinin aynı konuda ortak görüşle bir hedef belirlemeleri gerekmekte ve hatta aynı görüşe sahip olmaksızın karar üzerinde (kararın bir yönü itibarıyla) görüş birliğine varabilmektedirler.

İnkrementalist yaklaşım, karar verme esasında düzeltici özelliğe sahiptir. Bu karar verme modeli gelecekle ilgili sosyal amaçların iyileştirilmesinden çok mevcut somut sosyal eksikliklerin iyileştirilmesine göre düzenlenmiştir.

İnkrementalist yaklaşımın en önemli faydalarından biri, bir problemle ilgili olarak siyasal anlamda bile sadece uygulanan politikalarda ilavelerle uğraşılacağı için karar verirken görüş birliğine varmanın daha kolay olmasıdır.

Ancak Türkiye gibi siyasal yapısında önemli sorunlar ve bölünmüşlük olan ülkelerde, iktidar değişikliklerinde eskiden verilen kararların yok sayılıp yeniden karar verme alışkanlığı varlığını devam ettirmektedir.

Siyasal anlamda çünkü iktidar değişikliğinde önceki iktidar partilerinin verdiği kararlar yok kabul edilip sorunların üzerine gidilmektedir. Aslında aynı konu kamu kurumlarında da söz konusu olabilir. Siyasilere kadar olmasa da bürokratlarda genelde göreve geldiklerinde yeni bir sayfa açma düşüncesinde olup önceden alınmış kararları yok sayabilmektedirler (Çevik & Demirci, 2012, s. 94-95).

3.Karma Karar Verme Modeli

Rasyonalist modelin yaklaşımının olması gereken ya da beklenen şeylerle ilgili reçeteler verirken inkrementalist modelin olan şeylerle ilgili açıklama yaptığını söyleyen Smith ve May (1997) üçüncü yol olarak karma modelin birleştirici rol üstlenebileceğine işaret etmektedirler (Aktaran Çevik & Demirci, 2012, s. 97).

Geniş perspektiften bakıldığında karma modeller rasyonel ve inkrementalist karar verme modellerini birlikte kullanmayı teklif eder. Bu sayede karar vermede yargılara, orijinal yaklaşımlara, beyin fırtınasının etkili bir şekilde işletilmesine ve diğer yaklaşımlara birlikte yer verir. Rasyonel modelin çok fazla kâr/zarar mekanizmasının kalıplara sıkışmaksızın spesifik ve belirgin bazı opsiyonları/hedefleri gözden geçirmeyi teklif eder (Hill, 1997, s. 105).

Karma karar verme modeli, karar vericilerin farklı durumlarda hem rasyonel modeli hemde inkremental (ilaveci) yaklaşımı kullanmasını imkan sağlayan bir modeldir. Bazı durumlarda inkrementalizm yararlı ve daha uygun olacaktır. Bazı durumlarda ise rasyonel yaklaşımın getirdiği doğrultuda bir yöntem yararlı olacaktır. Karma karar verme modeli aynı zamanda karar vericilerin farklılaşan kapasitelerini de göz önüne alır.

Dror (1964)'a göre, Lindbolm'un inkrementalizm dediği karar verme yöntemi, tembelliğin ve yeniliğe karşı olmayı ideolojik olarak sağlamlaştırma çabasıdır. Dror bu tür yaklaşımın sadece mevcut politikaların yeterli ve tatmin edici ile toplumun herhangi bir yeni sorunla karşılaşmaması durumunda işe yarayacağını ifade eder.

Toplumda gerçekten değişmeyen bir sosyal istikrar varsa bu tür bir karar verme yöntemi işe yarar. Ancak Dror, koşulların sıklıkla değiştigi ve gelişen toplumlarda artan sorunlar karşısında bu yaklaşım çaresiz kalacağını öne sürmektedir.

Eğitim Siyahasının Yapılandırılması Formülasyonunda Karar Verme (Decision-Making) Modelleri

Dror'a göre bunun alternatifi rasyonel karar verme modeli değildir. Dror'un alternatif olarak sunduğu model, gerçekçilikle idealizmi birleştiren ortalama bir modeldir. Genel hatlarıyla bu model, hem rasyonel hem de extra-rasyonel unsurları karar vermede kullanmaktadır.

Extra-rasyonel unsurlar, düşünme, değer yargıları, yaratıcı icat, beyin fırtınası ve diğer yaklaşımları kapsar. Rasyonel unsurlar ise seçeneklerin gözden geçirilmesi ile hedef ve amaçların açıklığa kavuşturulmasını kapsar. Ayrıca kamu yönetiminde bazı kararlar ilk defa verilirken bazıları ise devamlı verilmektedir. Dolayısıyla bu noktada en iyi veya en doğru diye bir şey yoktur.

KARAR VERME DURUMUNA ETKİ EDEN STANDARTLAR

Karar verme durumunda olan yöneticinin çevresel, kişisel ve ortamın koşullarına göre bir takdir yapması zorunludur. Dolayısıyla kamu yönetiminde kararlar verilirken ortaya konabilecek çok fazla standart yoktur.

Karar vermede değerlerin etkisi

Karar vermede değerlerin etkisi; yöneticiler karar verirken sahip oldukları değerlerden etkilenirler. Bu bağlamda kamu yönetiminde karar vermeyi etkileyebileceği düşünölen değerler olarak siyasal, örgötsel, kişisel ve ideolojik değerlerin var olduğu ifade edilebilir (Çevik & Demirci, 2012, s. 91).

Siyasal değerler

Siyasal değerler denilince, karar vericilerin etkilendikleri veya bağlı oldukları iktidardaki siyasal partinin lehine olacak kararlar vermesi beklenebilir. Normal olarak özellikle gelişmekte olan ölkelerde kamu yönetiminde karar vericiler üzerinde siyasal baskı ve etkilemeler söz konusudur. Yöneticiler iktidardaki siyasal partilerin görüşlerinin aksine karar veremezler (Çevik & Demirci,

2012, s. 95).

Örgütsel değerler

Örgütsel değerler ise daha çok bir kurum içindeki bürokratların örgütsel değerlerden etkilenmesi şeklinde anlaşılabilir. Örgütler kendi içinde çalışanların davranışlarıyla ilgili bazen genelgeler yayımlayabilir. Ayrıca her kademedeki görev yapan bürokratlardan beklenen şeyler ortaya konabilir. İşte bu bağlamda karar verme konumunda olan yöneticiler genellikle bu tür örgütsel değerlerden etkilenirler. Ayrıca kişiler örgüt içinde buldukları anda ve ayrıca örgütle olan bağlarından dolayı kişisel davranışları veya değerleri değil örgütsel değerleri göz önüne alabilir (Çevik & Demirci, 2012, s. 97).

Kişisel değerler

Kişisel değerler bazen karar vermede bir ölçüt işlevi yerine getirebilir. Bir işin yapılması için bir bürokrat veya politikacının rüşvet alması, düşünce bazında bir kazançtır. Bu tür kişisel zenginliğini veya ününü arttırmak için çalışanların kendi değer ölçüleri verilen kararlarda önemli rol oynar. Ayrıca bir örgütteki yerinin çok önemli görülmesi için veya tarihi bir görev yaptığı imajı gibi kişisel değerler kamusal karar verme mekanizmalarında önemli etkenler olarak görülebilir (Çevik & Demirci, 2012, s. 100).

İdeolojik değerler

İdeolojik değerler özellikle gelişmekte olan ülkelerde kararlar verilirken rol oynayan etkenlerden biridir. Kamu politikalarının uygulanmasında tarafsızlık ve eşitlik olması gerekirken, bürokratların ve kamu görevlilerinin ideolojik yapısı, vereceği kararlarda etkin olabilir. Bu da hizmet verilen kişiler arasında ayırım yapma anlamına gelmektedir (Çevik & Demirci, 2012, s. 102).

Sonuç

Eğitim politikası yapmada karar süreci bir eğitimle ilgili bir problemin gündeme gelmesiyle başlar ki bu çoğunlukla yasama sürecine doğru atılan ilk adımdır. Bu bakımdan karar verme sürecinde, politika gündemine giren önerilerin nasıl hayata kavuşturulacağı ve hangi stratejilerle uygulanabileceği üzerinde durulmaktadır.

Eğitim sürecinde politika analizi bölümünden elde edilen nitelikli bilgiler karar verme mekanizmalarını doğrudan etkileyebilir. Fakat politika gündemine girecek politika alternatifine karar verilebilmesi kültürel, sosyal, ekonomik ve toplumun diğer dinamiklerinden eklenerek karar verilmektedir.

Karar verme işlevinin realize edilebilmesi için temelde birkaç farklı yaklaşım ve model vardır. Bunlardan birincisi rasyonel model, diğeri arttırmacı model ve son olarak dahu ikisi arasında bir uzlaşma sağlayan karma modellerdir.

Rasyonel karar verme modelindeki temel yaklaşım teklif edilen politikadan maksimum fayda elde etmeyi amaçlar. Bu temelde karar vermeyi mevcut alternatiflerin içerisinde yapılan bir seçim olarak görür. Alternatifler ise bir organizasyonda hedeflerin ve amaçların başarılmasını sonuç verebilecek seçenekler olarak geliştirilir. Özellikle karar vermeyi kolaylaştıran bir yaklaşım tarzı olarak bilinir.

Rasyonel model hakkında öne sürülen eleştiriler zamanla arttırmacı modelin geliştirilmesine neden olmuştur. Bu modele göre, kamu sorunlarına her seferinde yeni politikalar teklif etmek yerine yürütölen kamu politikalarına ilave düzenlemeler getirmekle süreklilik sağlanabileceği savunulmaktadır. Böylece bu yaklaşıma göre, karar verme sadece sınırdaki marjinal değişiklikleri düşünmeyi gerektirmektedir.

Bir problem, karar verici tarafından daha önceki tarihlerden gelen ve halen devam eden bir problem şeklinde yeniden tanımlanır. Karar verici, yeni bir ideal amaç yerine halen yürürlükte olan politikalarla işe başlar. İlaveci yaklaşım, amaçlar ve araçlar arasında sürekli ve karşılıklı bir ilişkiyi oluştırmaya çalışır, fakat geleneksel rasyonel modelin gördüğü gibi araçları sonuçlara göre ayarlanmış olarak görmez.

Rasyonalist modelin yaklaşımın olması gereken ya da beklenen şeylerle ilgili reçeteler verirken inkrementalist modelin olan şeylerle ilgili açıklama yaptığını belirten bazı araştırmacılar üçüncü yol olarak karma modelin birleştirici rol üstlenebileceğine işaret etmektedirler.

Geniş perspektiften bakıldığında karma modeller rasyonel ve inkrementalist karar verme modellerini birlikte kullanmayı teklif eder. Bu sayede karar vermede yargılara, orijinal yaklaşımlara, beyin fırtınasının etkili bir şekilde işletilmesine ve diğer yaklaşımlara birlikte yer verir. Rasyonel modelin çok fazla kâr/zarar mekanizmasının kalıplara sıkışmaksızın spesifik ve belirgin bazı opsiyonları/hedefleri gözden geçirmeyi teklif eder.

Karma karar verme modeli, karar vericilerin farklı durumlarda hem rasyonel modeli hemde inkremental (ilaveci) yaklaşımı kullanmasını imkan sağlayan bir modeldir. Bazı durumlarda inkrementalizm yararlı ve daha uygun olacaktır. Bazı durumlarda ise rasyonel yaklaşımın getirdiği doğrultuda bir yöntem yararlı olacaktır. Karma karar verme modeli aynı zamanda karar vericilerin farklılaşan kapasitelerini de göz önüne alır.

Kaynakça

Aypay, A. (2015). Eğitim politikası. Ankara: Pegem A.

Asan E. (2014). Türk ve yabancı eğitim sendikalarının eğitim politikaları ve insan yetiştirme anlayışına etkilerinin karşılaştırmalı analizi. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Balcı, A. (2015). Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler (11. Baskı) Ankara: Pegem A.

Ball, S. J. (1994). Education reform: A critical and post-structural approach. Buckingham: Open University.

Ceyhan, Y. & Çağlayan, M. U. (1997). Bilgi teknolojileri Türkiye için nasıl bir gelecek hazırlamakta? Ankara: Türkiye İş Bankası.

Çelik, A. (2016). Eğitimde düşünce kuruluşları ve etkileri. İstanbul Ticaret Odası Stratejik Araştırmalar Merkezi. <http://www.kto.org.tr/d/file/dusunce-kuruluslari-ve-kto-sam---> ahmet-

celik.pdf sayfasından erişilmiştir.

Çevik, H. H. (1998). Kamu politikaları analizi çalışmaları üzerine Türkiye açısından bir değerlendirme. *TODAİE Amme Dergisi*, 31(2), 103-112.

Dye, T. R. (2002). *Understanding public policy* (Tenth edition). New Jersey:Upper Sadle River, Prentice-Hall.

Easton, D. (1953) *The political system. An inquiry into the state of political science*, New York: Alfred A. Knopf.

Gökçe, B.,1990. Türkiye koşullarında yeni bir üniversite nasıl kurulmalı? Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, Yükseköğretimde Sorunlar ve Çözümler içinde (s. 91-108). İstanbul: Cem.

Hansen, W. (2008). 80. Yıl Uluslararası eğitim formu: Eğitim hakkı ve gelecek perspektifleri. G. Özdemir (Ed.). TED, Ankara.

Harman, G. (1984) *Conceptual and theoretical issues*. in J.R. Hough (ed.) *Educational Policy: An International Survey*, London: Croom Helm.

Kuş, E. (2003). *Nicel-nitel araştırma teknikleri: Sosyal bilimlerde araştırma teknikleri nicel mi? Nitel mi?* Ankara: Anı.

Önür, H. (2013). *Toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretilmesinde eğitimin rolü: Afyonkarahisar Fen Lisesi ve Atatürk Lisesi örneği*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Sunar, S. (2018). *Kalite arttırmaya yönelik politikalar. Eğitim Değerlendirme Raporu 2017*. Ankara: TEDMEM.

Wollmann, H. (2007). *Policy evaluation and evaluation research*. F. Fisher, G. J. Miller & Mara S.Sidney (Eds.). *Handbook of public policy analysis: Theory, politics and methods*. (pp. 393-405). Harrisburg Middletown: CRC.